

Inspectie SZW
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Arbeidsrisico's in de kinderopvang

Gerichte inspecties in uw branche

De belangrijkste arbeidsrisico's in de kinderopvang

Deze brochure vertelt u meer over de belangrijkste arbeidsrisico's in de kinderopvang, de branche waar uw organisatie bij hoort. U kunt lezen wat u daarvoor moet regelen en waar de Arbeidsinspectie bij inspecties op zal letten. Investeren in goede arbeidsomstandigheden draagt bij aan het gezond houden van uw werknemers en uw organisatie.

In de kinderopvang hebben de belangrijkste arbeidsrisico's te maken met:

- **fysieke belasting** pagina 14
- **bacteriën en virussen** pagina 18
- **werkdruk** pagina 21

De Arbeidsinspectie controleert tijdens een inspectie vooral op het belangrijkste arbeidsrisico: fysieke belasting. Op de andere arbeidsrisico's (bacteriën en virussen en werkdruk) inspecteert de Arbeidsinspectie alleen als daar een concrete aanleiding voor is. Bijvoorbeeld als werknemers dit nadrukkelijk naar voren brengen. Met deze brochure kunt u zich goed voorbereiden op een inspectie.

In het eerste deel van deze brochure kunt u lezen:

- welke verplichtingen u als werkgever heeft
- hoe een inspectie verloopt

In het tweede deel vindt u:

- de arbeidsrisico's in uw branche uitgewerkt
- de inspectienormen
- informatie over biologische agentia en werkdruk
- verwijzingen naar bestaande instrumenten en hulpmiddelen om aan de regels te voldoen

Deel 1

Veiligheid en gezondheid, uw zorg

Als werkgever moet u een zo goed mogelijk arbeidsomstandighedenbeleid voeren. Daarvoor organiseert u het werk zodanig dat dit geen nadelige invloed heeft op de veiligheid of de gezondheid van uw werknemers. Kennis van de risico's is hiervoor een belangrijke basis. Zo kunt u gericht zoeken naar oplossingen om de arbeidsomstandigheden te verbeteren. Dit doet u aan de hand van een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E).

Risico-inventarisatie & evaluatie en plan van aanpak

Een risico-inventarisatie & evaluatie (RI&E) is voor iedere organisatie verplicht. Voor kinderdagverblijven is een erkende, branchespecifieke RI&E beschikbaar: 'Risico Inventarisatie en Evaluatie kinderopvang en peuterspeelzalen'. Deze vindt u op www.rie.nl. Daarnaast is er in uw branche in het kader van de Wet Kinderopvang een (model)risico-inventarisatie gezondheid en veiligheid ontwikkeld. Deze richt zich op een veilige en gezonde omgeving voor de kinderen in de opvang. Dit model vindt u op www.ggd Kennisnet.nl en www.veiligheid.nl. De GGD inspecteert aan de hand van deze risico-inventarisatie.

Met de resultaten van de RI&E stelt u een plan van aanpak op. Dit kunt u zelf doen of u kunt het uitbesteden aan een gespecialiseerd bureau. U bent verplicht uw RI&E, inclusief het plan van aanpak, te laten toetsen. Dit kunt u laten doen door een gecertificeerde deskundige die aan uw organisatie verbonden is of door een gecertificeerde arbodienst.

In het plan van aanpak beschrijft u:

- welke verbeteringen u wilt doorvoeren
- welke verbeteringen prioriteit hebben
- wanneer de verbeteringen uitgevoerd moeten zijn
- wie voor de uitvoering verantwoordelijk is

Voor het aanpakken van verbeteringen gelden de volgende uitgangspunten:

- Risico's moeten zoveel mogelijk aan de bron worden weggenomen (bijvoorbeeld het gebruik van een trapje, zodat het - zelfstandige - kind zelf de aankleedtafel kan bereiken bij het aankleden en/of verschonen; medewerkers hoeven het kind dan niet meer te tillen).
- Is deze bronaanpak redelijkerwijs niet mogelijk (vanwege technische, organisatorische en/of economische redenen), dan treft u maatregelen die voor alle werknemers gunstig zijn (bijvoorbeeld een tiltraining voor medewerkers).
- In sommige gevallen is het niet mogelijk om een aanpak aan de bron of een algemeen beschermende aanpak te kiezen. In die gevallen past u individuele maatregelen toe waarbij u ook toeziet dat deze nageleefd worden.

Deze aanpak staat bekend als de arbeidshygiënische strategie.

De Arbocatalogus voor de kinderopvang is getoetst en beschikbaar. Hierin wordt aangegeven hoe u de zorg voor goede arbeidsomstandigheden kunt invullen.

Wilt u een uitzendkracht inhuren? Dan moet u het uitzendbureau inlichten over de risico's van de werkzaamheden. Stuur het deel van uw RI&E dat betrekking heeft op de werkzaamheden van de uitzendkracht op tijd naar het uitzendbureau. Zo zijn tijdelijke medewerkers op tijd op de hoogte van de risico's die samenhangen met de aangeboden werkzaamheden en de manier waarop uw bedrijf deze aanpakt.

Wijziging arboregeling kleine bedrijven en organisaties

Vanaf 2011 hoeven werkgevers met ten hoogste 25 werknemers in een aantal gevallen de RI&E niet te laten toetsen door een deskundige. Dat mag alleen als zij gebruikmaken van een branchespecifiek en in de CAO opgenomen RI&E-instrument. Om in aanmerking te komen voor de vrijstelling van toetsing moet de werkgever wel onder de betreffende CAO te vallen.

Werkgevers met ten hoogste 25 werknemers zonder RI&E-instrument uit de CAO hoeven ook geen gebruik te maken van een deskundige voor het toetsen van de RI&E. Zij moeten dan wel gebruikmaken van een RI&E-instrument dat door werkgevers en werknemers in hun branche of sector is vastgesteld en dat is aangemeld bij de minister van SZW of bij een door de minister aangewezen instelling. De betreffende organisatie moet behoren tot de branche waarvan het RI&E-instrument gebruikt wordt. Meer informatie hierover vindt u op www.rie.nl. Hier vindt u ook de branche-RI&E's die in de CAO's zijn opgenomen en de aangemelde branche-RI&E's.

Een andere wijziging van de Arbowet in 2011 houdt in dat u als werkgever de plicht heeft ervoor te zorgen dat uw werknemers kennis kunnen nemen van de RI&E.

De Arbeidsinspectie bij u op bezoek

Hoe verloopt een inspectie?

De inspecteur wil tijdens een inspectie zien hoe de werknemers in uw organisatie werken. Hij toetst of dat op een veilige en gezonde manier gebeurt.

De inspecteur komt meestal onaangekondigd langs omdat hij zoveel mogelijk de gewone, dagelijkse gang van zaken wil controleren. Een onaangekondigde inspectie duurt meestal niet langer dan twee uur. Tijdens de inspectie zal de inspecteur u vragen stellen en samen met u of uw vertegenwoordiger door de opvang lopen om de werknemers aan het werk te zien. Bij aanvang van de inspectie zal de inspecteur meestal vragen of een lid van de personeelsvertegenwoordiging bij de inspectie aanwezig wil zijn. Deze personen hebben wettelijk het recht om de inspecteur te vergezellen. Bovendien hebben zij het recht om een gesprek met de inspecteur te vragen zonder dat u als werkgever daarbij aanwezig bent.

De inspectie verloopt als volgt:

- De inspecteur kijkt op de werkplek hoe u de regels van de belangrijkste arbeidsrisico's naleeft.
- De inspecteur bespreekt zijn bevindingen met u of degene die u mag vertegenwoordigen. Als u niet, of niet voldoende, aan de verplichtingen voldoet, zal de inspecteur bindende afspraken met u maken over de naleving van de verplichtingen.
- De inspecteur legt geconstateerde overtredingen schriftelijk vast. Dit kan in de vorm van een waarschuwing of een eis. Bij sommige overtredingen kan de inspecteur direct een boeterapport opmaken.

Deze brochure gaat over de belangrijkste risico's in uw branche. Mogelijk gelden er voor uw organisatie ook nog andere, specifieke regels of risico's. Deze risico's moet u ook in de RI&E en het plan van aanpak opnemen. Ook moet u maatregelen treffen om deze risico's weg te nemen of te verminderen. De werk- en rusttijden zijn een voorbeeld van zo'n ander risico.

U voldoet niet of onvoldoende aan de verplichtingen

De werkwijze van de Arbeidsinspectie gaat uit van 'hard waar het moet, zacht waar het kan'. In de praktijk werkt dat als volgt. Een inspecteur kijkt bij een overtreding naar het gevaar en naar de gehele situatie in een bedrijf. Levert een overtreding groot gevaar op voor werknemers, dan zal hij altijd formeel handhaven, ongeacht de situatie in uw organisatie. Gaat het om een overtreding zonder direct gevaar, dan kijkt de inspecteur of de arbeidsomstandigheden en het arbobeleid in het algemeen goed zijn geregeld. Is dat het geval dan krijgt u als werkgever de gelegenheid de overtreding(en) zelf op te lossen. Is dat niet het geval dan geeft de inspecteur een waarschuwing of stelt hij een eis.

U krijgt een waarschuwing als direct duidelijk is wat u moet doen om de overtreding op te heffen. U krijgt een eis als dit niet direct duidelijk is. De Arbeidsinspectie geeft in deze eis aan wat u precies moet doen om aan de wettelijke verplichting te voldoen. Bij een waarschuwing of een eis krijgt u een bepaalde termijn om de overtreding weg te nemen. Hoeveel tijd u krijgt, is afhankelijk van de overtreding. De Arbeidsinspectie komt meestal controleren of u de aanwijzingen heeft opgevolgd. Heeft u niet binnen de gestelde termijn de aanwijzingen opgevolgd, dan krijgt u alsnog een boete. Als u een eis of een boete krijgt, kunt u altijd uw zienswijze kenbaar maken of bezwaar aantekenen.

Wat u nog meer moet weten

Voorlichting, instructie en toezicht

Als werkgever moet u uw werknemers informeren over de risico's die zij lopen bij hun werkzaamheden. Ook moet u hen instructie geven over de maatregelen die deze risico's beperken of wegnemen. Voorlichting en instructie zijn belangrijke middelen om ongevallen, verzuim en stagnatie in de opvang te voorkomen of te beperken. Als werkgever moet u er bovendien op toezien dat de werknemers zich houden aan de instructies en voorschriften. Uw werknemers hebben daarin een eigen verantwoordelijkheid. Zij moeten met de nodige voorzichtigheid en zorgvuldigheid handelen en instructies opvolgen. Begaat een werknemer een ernstige overtreding en had hij kunnen weten (door voorlichting en instructie) dat het om een overtreding van de wet gaat, dan kan de inspecteur de werknemer een boete geven.

Preventiemedewerker

Iedere organisatie moet een preventiemedewerker aanstellen of iemand binnen de organisatie de preventietaken laten uitvoeren. Deze medewerker speelt een belangrijke rol bij het maken van de RI&E en het plan van aanpak. Ook kan deze persoon een rol spelen bij het geven van voorlichting over arbeidsomstandigheden aan de (andere) werknemers en het onderzoeken van eventuele ongevallen in de organisatie. Heeft uw organisatie niet meer dan 25 medewerkers, dan kunt u als werkgever zelf de taak van preventiemedewerker vervullen.

Bedrijfs hulpverlening

De Arbeidsinspectie kan ook de organisatie van de bedrijfs hulpverlening (BHV) inspecteren. De BHV-organisatie is onderdeel van uw RI&E en het plan van aanpak. Een aantal zaken moet u in ieder geval op orde hebben. Zo moeten één of meer werknemers zijn opgeleid als bedrijfs hulpverlener. Hoeveel BHV-ers u nodig heeft, is maatwerk en hangt af van de omvang van uw organisatie. Iedere BHV-er moet voor één of meer van de hulpverleningstaken (EHBO, branden blussen en ontruimen) zijn opgeleid. De BHV-organisatie als totaal moet in staat zijn alle drie de hulpverleningstaken uit te voeren. Als u een gebruiksvergunning heeft, staan daar mogelijk nog andere eisen in die gesteld worden aan uw BHV-organisatie. U kunt de BHV ook gezamenlijk met andere organisaties in uw omgeving realiseren.

In 'Veiligheidsmanagement. Methode voor de kinderdagverblijven' leest u hoe u uw BHV-organisatie moet opzetten. Belangrijk hierbij is een goede invulling van de (kinder-) EHBO en het realiseren van een ontruimingsplan. Bij het ontruimen van een gebouw heeft iedere groepsleider een belangrijke taak en verantwoordelijkheid bij het begeleiden van zijn eigen groep. U vindt het document op www.veiligheid.nl.

Ook de Nederlandse Technische Afspraak 'NTA 8112-3 Leidraad voor een ontruimingsplan - Deel 3: Kinderopvanggebouwen' kan behulpzaam zijn bij het opstellen van een ontruimingsplan. Deze uitgave is verkrijgbaar bij het Nederlands Normalisatie Instituut in Delft (www.nni.nl).

Klachten

Soms ontvangt de Arbeidsinspectie klachten over arbeidsomstandigheden in een organisatie. De Arbeidsinspectie neemt een klacht alleen in behandeling als deze komt van een werknemer (of een relatie of rechtshulpverlener van die werknemer) of een vakbond. Klachten of tips van anderen onderzoekt de Arbeidsinspectie in principe niet, tenzij er sprake is van ernstig gevaar voor personen.

Ongevallen

Ernstige ongevallen moet u bij de Arbeidsinspectie melden. Het gaat om arbeidsongevallen met dodelijke afloop en ongevallen waarna een ziekenhuisopname volgt of iemand – naar het oordeel van een arts – blijvend letsel oploopt. De Arbeidsinspectie voert dan een onderzoek uit. Ook als een student of stagiaire tijdens zijn werkzaamheden in uw organisatie een dergelijk ongeluk krijgt, moet u dat melden. Het centrale telefoonnummer voor het melden van klachten en ongevallen is 0800-27 00 000.

Beroepsziekten

Zijn er beroepsziekten binnen uw organisatie, dan meldt uw bedrijfsarts dit aan het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten.

Uw branche, de kinderopvang

Nederland kent verschillende soorten kinderopvang: dagopvang, buitenschoolse opvang (inclusief voor- en tussenschoolse opvang), gastouderopvang en peuterspeelzalen. Ruim 2.600 organisaties beheren zo'n 9.700 locaties voor deze vormen van kinderopvang (exclusief peuterspeelzalen). In totaal werken er in de kinderopvang bijna 89.000 medewerkers, waarvan 96% vrouw is.

Soort opvang

Dagopvang 742

Buitenschoolse opvang 242

Dagopvang én buitenschoolse opvang 821

Gastouderopvang 637

Dagopvang, buitenschoolse opvang én gastouderopvang 166

Andere combinaties 42

Daarnaast telt Nederland ongeveer 4.250 peuterspeelzalen die beheerd worden door ruim 1.700 organisaties, met in totaal zo'n 15.000 medewerkers.

Het ziekteverzuim in de kinderopvang bedraagt 4,9% (2009). De belangrijkste verzuimoorzaken zijn: aandoeningen als gevolg van zwangerschap en/of bevalling (19%), psychische klachten (21%), fysieke belasting (15%) en overige fysieke klachten (39%).

Het verzuim komt vooral door lichamelijke overbelasting. De afgelopen jaren hebben sociale partners in de branche en de overheid veel initiatieven genomen om de lichamelijke belasting van werknemers in de kinderopvang te verminderen. Tevens zijn er initiatieven genomen op het gebied van ziekteverzuim, re-integratie en werkstress. Tijdens dit traject is veel kennis verzameld over arbeidsrisico's en zijn diverse instrumenten ontwikkeld, zoals de Arbocatalogus en de VerzuimSpiegel. Het arbo- en verzuimbeleid kan in veel kinderopvangorganisaties nog worden verbeterd. Het is van belang dat het in de dagelijkse praktijk goed wordt toegepast en uitgevoerd.

De meeste kinderopvangorganisaties zijn aangesloten bij de branchevereniging Maatschappelijk Ondernemers Groep (MOgroep) of de Branchevereniging ondernemers in de kinderopvang. De vakorganisaties in deze branche zijn ABVAKABO FNV, CNV Publieke Zaak en De Unie.

Deel 2

Drie belangrijke arbeidsrisico's

U kunt lezen wat het arbeidsrisico is, wat de gevolgen kunnen zijn voor de gezondheid en veiligheid van uw werknemers, en wat u moet regelen om dit te voorkomen. Hier zal de Arbeidsinspectie bij inspecties op letten. Aan het eind volgen verwijzingen naar bestaande instrumenten en hulpmiddelen die u helpen om aan de regels in de Arbowet te voldoen.

Belangrijke arbeidsrisico's in de kinderopvang

Dit deel van de brochure gaat dieper in op de arbeidsrisico's in de kinderopvang:

- fysieke belasting
- bacteriën en virussen
- werkdruk

Hierbij is fysieke belasting het grootste en meest bekende risico. Dit risico staat dan ook centraal tijdens de inspectie. De andere risico's worden bekeken als daar een concrete aanleiding voor is. Over de omvang en diepgang van deze risico's is nog onvoldoende bekend. Zodra dit verandert, kan dit gevolgen hebben voor de inspecties.

Hoe zijn de belangrijkste risico's bepaald?

De Arbeidsinspectie heeft de arbeidsrisico's in uw branche bepaald aan de hand van:

- cijfers van aandoeningen die door het werk worden veroorzaakt (beroepsziekten)
- instroomcijfers op de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) en de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA)
- inschattingcijfers van risico's door de Arbeidsinspectie

Ook heeft de Arbeidsinspectie intensief overlegd met de werkgevers- en werknemersorganisaties en andere inspectiediensten in uw branche.

Fysieke belasting

Fysieke overbelasting kan leiden tot gezondheidsklachten, verzuim en zelfs uitval uit het arbeidsproces. Rug, nek, schouders, ledematen, gewrichten en spieren worden in dat geval te zwaar belast tijdens het werk. Fysieke overbelasting hangt samen met de aard en de duur van de werkhouding, de grootte van de krachten die werknemers moeten aanwenden, de frequentie waarmee een taak wordt uitgevoerd, de belasting die zij zelf maximaal aan kunnen en de geoefendheid.

Wat zijn de risico's?

In de kinderopvang zijn het vooral aandoeningen aan het houdings- en bewegingsapparaat die ziekteverzuim en langdurige uitval veroorzaken. Rugklachten en klachten aan armen, nek en schouders komen het meeste voor. Er is sprake van een beroepsziekte als deze aandoeningen - mede - door het werk veroorzaakt worden.

Medewerkers in de kinderopvang hebben te maken met veel lichamelijke inspanning. Ze tillen kleine kinderen uit lage bedjes, geven flesvoeding op schoot, of zwaaien ouders uit met het kind op de arm. Deze inspanning kan klachten veroorzaken.

Een andere oorzaak van klachten is de ongunstige werkhouding die een medewerker vaak inneemt tijdens hun werk. Zoals tijdens het instoppen van de kinderen voor het slapen, het verschonen op de aankleedtafel en het bukken en reiken bij de begeleiding tijdens het eten. De inrichting van een werkplek (de ergonomie) heeft veel invloed op deze werkhouding. Zo kan de werkhoogte bijvoorbeeld niet goed aansluiten bij de individuele werknemer.

Wat moet u doen?

U organiseert het werk zo dat gevaar voor de veiligheid en gezondheid door fysieke overbelasting wordt voorkomen. Mocht dit redelijkerwijs niet mogelijk zijn, dan beperkt u de kans op fysieke overbelasting zoveel mogelijk. Dit doet u aan de hand van een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) en een plan van aanpak. Hierin brengt u per groep of locatie in kaart in welke mate medewerkers fysiek belast worden. Bij overbelasting legt u vast welke oplossingen hiervoor zijn en wanneer u deze invoert. De maatregelen die u daarbij moet treffen, zijn de maatregelen die door vakdeskundigen in brede kring zijn aanvaard als toepasbaar in de praktijk. Meer daarover kunt u onder andere vinden op de website www.fcbwjk.nl en in de branchespecifieke RI&E (RI&E kinderopvang en peuterspeelzalen op www.rie.nl).

Dit betekent in de praktijk:

- Medewerkers gebruiken hulpmiddelen bij het verzorgen van kinderen, waarmee ze tillen zoveel mogelijk vermijden. Bijvoorbeeld een trapje waarmee het - zelfstandige - kind zelf de aankleedtafel kan bereiken bij het aankleden of verschonen.

- De werkplek is doelmatig ingericht, zodat werknemers in een goede werkhouding kunnen werken. Daarbij wordt rekening gehouden met de fysieke kenmerken en beperkingen van de werknemer en de aard van de werkzaamheden. Een goede werkhouding betekent: met optimale ondersteuning van het lichaam en op de juiste werkhoogte (een eenvoudig in hoogte verstelbare aankleedtafel). Bovendien zijn alle materialen, hulpmiddelen en producten binnen handbereik en is er voldoende voet- en beenruimte.

Hoe inspecteert de Arbeidsinspectie?

De Arbeidsinspectie maakt bij haar toezicht in de kinderopvang onderscheid tussen het werken met zelfstandige kinderen en met niet-zelfstandige kinderen. Zelfstandige kinderen kunnen met voldoende stabiliteit lopen. Ook kunnen ze met begeleiding (niet tillen) op een hoge stoel plaatsnemen en via een trapje een aankleedtafel op hoogte of zelf hun slaappleats bereiken. Bij deze kinderen kunt u hulpmiddelen inzetten om het tillen te voorkomen en/of te beperken. Uiteraard moet u bij deze kinderen het gevaar voor veiligheid nooit uit het oog verliezen.

Niet-zelfstandige kinderen zijn kinderen in de leeftijdsgroep tot ongeveer twee jaar (baby's en peuters) die nog niet in staat zijn om met voldoende stabiliteit te lopen en in een laag bed te gaan liggen. Dit is de leeftijdsgroep waarbij tilhandelingen nodig zijn voor de verzorging en begeleiding van eet- en speelmomenten. Bij peuterspeelzalen en buitenschoolse opvang gaat het in het algemeen om zelfstandige kinderen. Kinderdagverblijven werken zowel met zelfstandige als niet-zelfstandige kinderen.

De inspecteur bekijkt:

- Zijn de risico's van fysieke belasting per groep of locatie in kaart gebracht in een RI&E?
- Worden er hulpmiddelen, ter voorkoming van fysieke overbelasting gebruikt, bijvoorbeeld bij het verschonen van de kinderen?
- Tillen medewerkers geen kinderen bij bedden en boxen of doen ze dat uitsluitend vanaf een ergonomisch juiste hoogte?
- Werken medewerkers vanuit een goede werkhouding bij structurele medewerker-kind momenten, zoals bij de maaltijden?

De Arbeidsinspectie beschouwt de brochure 'Ergonomie in de kinderopvang en in peuterspeelzalen' en de hulpmiddelen en instrumenten die daarmee samenhangen als een geschikte invulling voor een goed arbobeleid fysieke belasting. Als er sprake is van één of meerdere overtredingen, stelt de inspecteur een eis tot naleving. U krijgt daarna enige tijd om de overtreding op te heffen.

Meer informatie

Preventie en vermindering van fysieke belasting

- > www.fcbwjk.nl > branche: kinderopvang > zoekterm: ergonomische normen
- > www.fcbwjk.nl/Navigatie/Dossier/Arbocatalogus.aspx
- > www.gezondenzeker.nl

Verwijzingen naar Arbowet- en regelgeving

- > Arbobesluit, artikel 5.2 en 5.3

Bacteriën en virussen

In de kinderopvang zitten veel kinderen bij elkaar. Het onderlinge contact is intensief, zowel tussen kinderen onderling, als tussen werknemers en kinderen. Er wordt gestoeid, geknuffeld, geniesd en verschoond. Bacteriën en virussen kunnen zich daardoor gemakkelijk verspreiden.

Wat zijn de risico's

Werknemers in de kinderopvang kunnen door het intensieve contact sneller in aanraking komen met allerlei bacteriën en virussen (biologische agentia). Hierdoor lopen zij een relatief grote kans om ziek te worden.

Zwangerschap

Speciale aandacht is vereist voor werknemers die zwanger zijn of willen worden. Het is bekend dat besmetting met bijvoorbeeld het cytomegalovirus, het rubellavirus (veroorzaker van rode hond) of het parvovirus B19 (de zogenaamde 'vijfde ziekte') een nadelige invloed kan hebben op de zwangerschapsuitkomst.

Niet in Nederland geboren

Werknemers die niet in Nederland zijn geboren, lopen nog extra risico. Zij kunnen vaccinaties niet hebben gehad die in Nederland bij het nationale vaccinatieprogramma horen.

Wat moet u doen?

Het Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid (LCHV) heeft voor uw branche de methode Gezondheidsmanagement ontwikkeld. De risico-inventarisatie gezondheid is hier een onderdeel van. Deze methode ondersteunt u bij het terugbrengen van de gezondheidsrisico's (voor kinderen) naar een aanvaardbaar niveau. De methode maakt u bewust van de risico's en helpt u, waar nodig, uw gedrag te veranderen. De maatregelen die voortvloeien uit deze methode hebben bovendien een preventieve werking voor de werknemers. Zo kan regelmatig handen wassen de overdracht van ziekten naar kinderen én naar werknemers voorkomen. Een ander aandachtspunt is het aanbieden van relevante vaccinaties. Denk hierbij aan vaccinaties die niet in het nationale vaccinatieprogramma zijn opgenomen of vaccinaties voor werknemers die niet aan dat programma hebben deelgenomen.

Werkdruk

De werkdruk in de kinderopvang is hoog. Het aantal taken groeit, vaak is er sprake van een krappe formatie en zowel ouders als werkgever stellen hoge eisen aan werknemers.

Wat zijn de risico's?

Te hoge werkdruk kan leiden tot werkstress. Veel werknemers hebben hier wel eens last van, maar gewoonlijk heeft dit geen nadelige gevolgen. Als werkstress echter structureel wordt, is de kans groot dat werknemers gezondheidsproblemen krijgen, zoals slapeloosheid, burn-out, overspannenheid en andere psychische klachten. Uiteindelijk kan dit leiden tot langdurig ziek zijn.

Wat moet u doen?

Als werkgever heeft u de zorgplicht om de risico's van werkstress door overbelasting van uw werknemers te voorkomen. Dat betekent concreet dat psychosociale belasting een plaats moet hebben binnen uw arbobeleid. De beste aanpak van werkdruk bestaat uit een combinatie van op de organisatie en op de persoon gerichte maatregelen.

Werken aan werkdruk begint echter niet bij het kiezen van maatregelen, maar met het vaststellen van de problemen die er zijn. Iedere organisatie moet zelf onderzoeken wat de bronnen voor werkdruk zijn en in welke situaties zij voorkomen. Vervolgens kunt u daarbij passende maatregelen zoeken. In dit verband verwijzen wij u naar het onderdeel over werkdruk en werkstress in de arbocatalogus voor de Kinderopvang

Meer informatie over kinderopvang algemeen:

www.fcbwjk.nl > kinderopvang

www.plezierinuitvoering.nl

Meer informatie over Arbocatalogus Kinderopvang

www.fcbwjk.nl/Navigatie/Dossier/Arbocatalogus.aspx

Meer informatie over Branche Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E):

www.fcbwjk.nl > kinderopvang

www.rie.nl > branche:dienstverlening > kinderopvang > branche RI&E

Meer informatie over risico-inventarisatie:

Risico-inventarisatie veiligheid en risico-inventarisatie gezondheid voor resp. kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en gastouderbureaus

www.veiligheid.nl

www.ggdkenisnet.nl > LCHV > kindercentra

**Meer informatie over kwaliteit & toezicht
kinderopvang en de GGD:**
www.ggd Kennisnet.nl www.vng.nl

Meer informatie over ontruimingsplannen:
www.nni.nl

Colofon

Deze brochure is een publicatie van de Arbeidsinspectie, per 1 januari 2012 opgegaan in de Inspectie SZW.

Disclaimer

In deze brochure staan de belangrijkste arbeidsrisico's in de kinderopvang, de branche waartoe uw organisatie behoort. U kunt lezen hoe de Arbeidsinspectie op deze risico's inspecteert. Mogelijk zijn niet al deze risico's in uw organisatie aan de orde, dan is dat deel van de tekst niet op u van toepassing. Is er in uw organisatie sprake van risico's die niet in deze brochure zijn genoemd, dan moet u deze risico's ook opnemen in de RI&E en het plan van aanpak. Ook moet u maatregelen nemen om deze risico's weg te nemen of te verminderen. De regels waar het in deze brochure over gaat zijn bestaande regels. Meer informatie vindt u op www.inspectieszw.nl en www.arbonieuwestijl.nl. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is niet verantwoordelijk voor informatie op websites van derden waarnaar in deze brochure wordt verwezen. Aan de tekst van deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend.

Nadere informatie

U kunt deze brochure in digitale vorm vinden op www.inspectieszw.nl. Daar vindt u ook meer informatie over de verwijzingen naar bestaande instrumenten en hulpmiddelen in deze brochure. Alle Arbowet- en regelgeving vindt u op www.overheid.nl. Extra exemplaren van deze brochure zijn aan te vragen via 1400 (lokaal tarief) of www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties.

Met dank aan alle meewerkende bedrijven en organisaties uit de branche. Foto's met dank aan B4kids Kindercentrum Nooitgenoeg, Leiden en kdV De Kinderkamer, Eindhoven.

Deze brochure is een publicatie van de Arbeidsinspectie, per 1 januari 2012 opgegaan in de Inspectie SZW.

De Inspectie SZW maakt deel uit van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Inspectie SZW

Postbus 820

3500 AV Utrecht

Telefoon: 0800 – 5151 (gratis)

www.inspectieszw.nl

